RAADSVOORSTEL

gemeente Westervoort

Onderwerp : Vaststellen Strategische Agenda Westervoort

Zaak- & documentnr. : Z/23/117182/ 201640146 **Opsteller** M. Smits-Jansen / M. Sluiter

Portefeuillehouder : A.J. van Hout **Team** : Griffie

Samenvatting
In januari 2023 is opdracht gegeven aan onderzoeksbureau Partners & Propper om in kaart te brengen wat in Westervoort nodig zou zijn om, ook voor de lange termijn, tot voldoende bestuurskracht te komen om zelfstandig te blijven. Dit in navolging op het eerste bestuurskracht onderzoek van BMC uit 2022. De gemeenteraad heeft opdracht gegeven voor een vervolg met als intentie het onderzoeken van versterkings- en optimalisatie mogelijkheden voor de bestuurskracht, en daarmee de gewenste zelfstandigheid, van de gemeente Westervoort. Bij de gunning aan Partners&Pröpper is ingestoken op een ontwikkeltraject in twee fasen.
De eerste fase is nu afgerond met het opleveren door Partners&Pröpper van een ontwikkelingsagenda en een ontwikkelingsstrategie. Dit leidt daarmee tot besluitvorming over de beantwoording op de gestelde vragen, bevindingen in de ontwikkelagenda en het vervolg in het kader van de bestuurskracht.

Met de al doorlopen activiteiten is veel ontwikkeling en bewustzijn doorgemaakt, zijn eerste stappen gezet en wordt voorgesteld om de ontwikkelpunten daar waar van toepassing en mogelijk, passend bij de bredere opgaven die er zijn, nader uit te werken in een plan van aanpak.

Beslispunten
De raad besluit:

1. De door Partners & Pröpper opgestelde ontwikkelingsagenda en ontwikkelingsstrategie ter kennisname vast te stellen;
2. Tot een plan van aanpak te komen, op te stellen door de ambtelijke organisatie in samenwerking met de griffie, om vervolg te geven aan prioriteiten uit de Ontwikkelingsagenda en ontwikkelingsstrategie

Aanleiding
Nadat begin 2021 een herstelplan is vastgesteld door de gemeente Westervoort om de financiële situatie weer op orde te brengen is een onderzoek gedaan door het onafhankelijke onderzoeksbureau BMC naar de bestuurskracht van Westervoort. Dit rapport is in december 2021 opgeleverd en in januari 2022 door de raad behandeld.
De hoofdconclusie uit het onderzoek van BMC[1] is dat de huidige bestuurskracht van de gemeente Westervoort niet voldoende is om richting de toekomst een robuuste gemeente te kunnen zijn. In het rapport zijn verschillende toekomstscenario's geschetst voor Westervoort. In het rapport worden ook maatregelen genoemd om de bestuurskracht van de gemeente

[1] Rapport "Sterk Bestuur Westervoort" van december 2021, incl. bijlagen met een financiële analyse en een quickscan van het Sociaal Domein

Westervoort binnen het huidige construct op peil te houden en dusdanig robuust te maken dat deze voldoende is om in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen.

De gemeenteraad heeft in 2023 een vervolg geven aan het onderzoek door samen met onderzoeksbureau Partners & Pröpper in beeld te brengen welke investeringen gedaan moeten worden om te borgen dat er een duurzame verbetering van de bestuurskracht van Westervoort wordt bereikt. De investeringen betreffen naast bestuurlijke samenwerking (lokaal en regionaal), financiële en organisatorische aspecten ook investeringen op het gebied van goede voorzieningen voor en dienstverlening aan de inwoners.
Het is van belang dat Westervoort in staat is om te (blijven) investeren om op langere termijn haar wettelijke taken goed uit te voeren, goed (bovenlokaal en regionaal) samen te kunnen werken en haar maatschappelijke opgaven uit kan voeren. Westervoort dient er voor te zorgen dat zij financieel gezond wordt en blijft en kan inspelen op actuele ontwikkelingen.
Met de oplevering van de Ontwikkelingsagenda heeft Partners & Pröpper in kaart gebracht op welke terreinen Westervoort verbetering behoeft om 'bestuurskrachtig' de toekomst in te gaan.
De gemeenteraad van Westervoort staat nu op een nieuw afwegingsmoment: op welke wijze vervolg en vorm te geven aan de genoemde ontwikkelpunten en hoe worden deze omgezet in concrete actiepunten.

In de Regiegroep, bestaande uit een lid uit elke fractie en de leden van het college, is besproken dat de voorkeur voor het vervolgtraject, onder dankzegging van de inzichten en de begeleiding in de eerste ontwikkelstappen, uit gaat naar een vervolg in eigen beheer.

Planning
Oplevering en bespreking Plan van Aanpak eerste kwartaal 2024.

Beoogd effect
Met het doorlopen van dit traject wordt beoogd de bestuurskracht van Westervoort te verbeteren om voorbereid te zijn op de toekomstige opgaven.

Argumenten
De afgelopen periode is een intensief traject doorlopen gericht op het ophalen en formuleren van een visie op de gemeente Westervoort. Gezamenlijk hebben we binnen de gemeenteraad, binnen het college, met raad en college samen en met de organisatie verkend wat voor de gemeente Westervoort van belang is op de lange termijn in het kader van onze bestuurskracht. Er zijn werkateliers georganiseerd met het MT en met enkele collega's binnen 1Stroom specifiek op drie opgaven. Hier zijn ontwikkelpunten uitgehaald.
Al deze zaken hebben geleid tot een visie en strategie voor de bestuurskracht van Westervoort met enkele ontwikkelpunten. De uitdaging is deze gezamenlijk nog verder te concretiseren. De regiegroep heeft aangegeven de afgelopen maanden in ieder geval als zeer positief ervaren te hebben in de zaken die met elkaar opgehaald en gedeeld zijn en zien graag dat dit met een plan van aanpak verder geborgd wordt.
Door de uitvoering van de ontwikkelpunten in eigen beheer op te pakken kan dit beter geïntegreerd worden in de lopende gang van zaken. Hierdoor is de belasting van de raad, het college en de organisatie van 1Stroom meer efficiënt gericht op aansluiting binnen de reguliere opgaven. Daarnaast geeft dit de mogelijkheid om betere afstemming te zoeken met de organisatie 1Stroom en de partnergemeente Duiven.

De vraag of het realistisch is om zelfstandig te kunnen blijven kan op dit moment niet beantwoord worden. Zowel in het scenario van een zelfstandige gemeente als in een ander

scenario is het belangrijk om de bestuurskracht te versterken. Mocht blijken dat Westervoort niet zelfstandig kan (of wil) blijven, dan maakt het belang van de ontwikkeling en versterking van de bestuurskracht de gemeente daarmee ook een meer aantrekkelijke partner in elk ander scenario.

Om inzichtelijk te maken waar de prioriteiten in de ontwikkelagenda zit, wat de gewenste aanpak is voor de gemeente Westervoort, in samenhang met haar partnergemeente en de organisatie, wordt eerst een plan van aanpak opgesteld. Dit geeft ook de mogelijkheid om maximaal aan te sluiten bij de strategische agenda maar bijvoorbeeld ook het opleidingsplan van 1Stroom. De financiële en organisatorische behoeften worden in het plan van aanpak meegenomen.

Kanttekeningen
Het succes en de voortgang zijn afhankelijk van de beschikbaarheid en medewerking van alle betrokkenen (college, raad, organisatie).

Alternatieven
Het is ook mogelijk om het vervolg, de uitwerking van de strategische agenda, te laten begeleiden door Partners & Propper. De kosten van het door hun voorgestelde traject bedragen € 43.240 (ex btw en reiskosten) en zal een tijdspanne van twee jaar behelzen.

Financiële paragraaf
Naast ambtelijke capaciteit zijn aan het opstellen van het plan van aanpak geen kosten verbonden. De eventuele acties die in het plan opgenomen worden (bijvoorbeeld trainingen en cursussen) kunnen eventueel wel kosten met zich mee brengen.

Duurzaamheidsparagraaf
N.v.t.

Participatie en communicatie
De wijze van communiceren over het rapport van Partners & Pröpper is afgestemd met de afdeling communicatie. Er is een tijdpad opgesteld om zowel intern als extern zorgvuldig te communiceren.

Intergemeentelijke samenwerking
Onze partner in 1Stroom, gemeente Duiven dient nauw betrokken te worden bij de voortgang. Er is een communicatiewerkgroep ingesteld waarin o.a. vorm gegeven kan worden hoe dit gaat gebeuren.
De verdere intergemeentelijke samenwerking wordt meegenomen in het plan van aanpak.

Bijlagen
Bijlage 1: Strategische Agenda Partners & Pröpper